

HAR DIT BARN MOT ?

SKOLE
FRITID
OG
ARBEJDE

ALDER OG
ARBEJDSMILJØ

ANSÆTTelses-
KONTRAKT

JOBPATRULJEN

FAGBEVÆGELSENS HOTLINE: 80 24 10 10

**UDEN
TILLADELSE**

GÅR

DET IKKE

Der er mange gode grunde til at unge begynder at interessere sig for fritidsjob når de bliver teenagere. Forbruget af tøj, musik, make-up og mobiltelefoni stiger, og de unges behov for at løsrive sig fra hjemmet og gøre sine egne erfaringer i fritidslivet og arbejdslivet bliver større.

Mange forældre er positivt stemt over for de unges idéer om at få fritidsjob. Det kan også vise sig at være en god investering, at man får kendskab til både de skrevne og uskrevne regler på arbejdsmarkedet. Mange får ad den vej kontakter, der kan give uddannelses- eller lærepladser, og mange arbejdsgivere ser det som et positivt tegn, at de unge har erfaringer med at begå sig på en arbejdsplads.

Tal sammen om fritiden

Før du giver dit barn lov til at få et fritidsjob, er der nogle ting I bør tale sammen om. Et fritidsjob er et job på lige fod med almindelige fuldtidsstillinger. Det betyder, at der er de samme forventninger om at jobbet skal prioriteres, men det betyder også, at der er knyttet en række rettigheder til det at have et fritidsjob. Som forældre er det blandt andet dit ansvar, at den unge ikke lader sig presse til mere end han/hun kan overskue, eller hvad der er lovligt.

Flere og flere unge arbejder mere end lovgivningen tillader for at finansiere deres ønsker. Det er vigtigt, at I er enige om, hvordan fritidsjobbet skal prioriteres i forhold til skolen. Det er også vigtigt at få drøftet, hvad man skal sige til og fra overfor. For at få en fælles holdning til hvor meget fritidsjobbet skal fylde i den unges hverdag, kan I også rejse en debat med de andre forældre på et forældremøde i skolen. Skolen har – som en del af Uddannelses-, Erhvervs- og Ar-

bejdsmarkedsorienteringen – et ansvar for at undervise eleverne om deres rettigheder på arbejdsmarkedet.

Mulighederne og faldgruberne bliver blandt andet belyst i undervisningsmaterialet på www.ditjob.dk. Forslag til ansættelseskontrakt og regler om arbejdsmiljø og lønsatser kan du finde på www.jobpatruljen.dk. Her kan du også stille spørgsmål til Jobpatruljens medarbejdere i den elektroniske brevkasse.

Dit barns alder betyder meget

Når dit barn begynder at se sig om efter et fritidsjob, er det vigtigt at være opmærksom på, at unges arbejde både er styret af lovgivning og overenskomster mellem fagforeningerne og arbejdsgivernes organisationer.

Først og fremmest er det vigtigt at huske, det er forbudt for børn under 13 år at arbejde – undtagen hvis der er tale om hjælp i for eksempel forældrenes virksomhed.

Når din søn eller datter er blevet ansat i et fritidsjob, er det arbejdsgiverens pligt at give en grundig oplæring og instruktion i arbejdet. Der skal også være en voksen der fører tilsyn, og vedkommende skal have et godt kendskab til det pågældende arbejde, så den unge kan få hjælp og svar på spørgsmål.

Hvis din søn eller datter er under 15 år, eller stadig går i skole, skal arbejdsgiveren redegøre overfor dig som forælder, hvordan arbejdsmiljøet er på den arbejdsplads, hvor den unge skal arbejde. Forældre kan i princippet straffes i lighed med arbejdsgiveren, hvis I har overset eventuelle farer ved fritidsjobbet og den unge kommer til skade.

DIT BARN SKAL IKKE FINDE SIG I HVAD SOM HELST

Ansættelseskontrakten skal være i orden

Unge fritidsjobbere har krav på en ansættelseskontrakt efter en måneds ansættelse, hvor arbejdsdagen overstiger 8 timer om ugen i gennemsnit.

Ansættelseskontrakten skal bl.a. oplyse arbejdspladsens adresse, beskrive arbejdsopgaver, ansættelsesperiode, løn og daglig arbejdstid. Man skal være fyldt 18 år for at kunne indgå en aftale, der er juridisk bindende. Kun hvis fritidsjobberen tidligere har haft erhvervsarbejde, hvor forældrene har medvirket til indgåelse af aftale, kan han eller hun skrive under med bindende virkning – også hvis den unge er under 18 år. Du kan se et eksempel på en ansættelseskontrakt på www.jobpatruljen.dk eller bagerst i denne folder.

Det er vigtigt, at du og dit barn sammen sætter jer ind i, hvad jobbet indeholder. Er arbejdsmiljøet forsvarligt og lovligt? Har I fået besked om arbejdsmiljøet, hvis dit barn er under 15 år? Er der for eksempel farlige maskiner, opløsningsmidler eller andet, som man skal være opmærksom på?

Du skal også være opmærksom på, om der bliver udbetalt løn og feriepenge efter de satser, de unge har krav på. Rummer lønsedlerne de korrekte oplysninger? Modregner arbejdsgiveren (ulovligt) i lønnen, hvis der bliver ødelagt noget?

Ved sygdom skal du huske, at unge også har krav på sygedagpenge i 2 uger, hvis ansættelsen har varet mindst 8 uger, og de har arbejdet mindst 74 timer inden for de seneste 8 uger.

En del unge vil få tilbudt at arbejde sort. Det er en rigtig dum idé. Det er de færreste fritidsjobbere, der har nogen interesse i det, fordi personfradraget er større end hvad den unge kan nå at tjene. Langt vigtigere er det imidlertid, at der ingen hjælp eller erstatning er at hente, hvis uheldet er ude og dit barn kommer til skade – og der er ingen regler, der beskytter børn og unge, der arbejder sort.

Kontakt den lokale fagforening, som dækker fritidsjobbets område. Fagforeningen kan oplyse om den overenskomstmæssige løn, lønsedler, arbejdsmiljø m.v. Nogle fritidsjob findes inden for brancher, hvor der ikke er indgået overenskomst mellem arbejdsgiver og fagforeningen. På disse arbejdspladser er der ikke nogen mindsteløn, og den unge – og I som forældre – skal selv forhandle en rimelig løn.

Brug lønsatserne i Guide til fritidsjob som vejledende og vær kritisk. Husk, at reglerne for ansættelseskontrakt, arbejdsmiljø, sygdom og ferie altid gælder.

Godt eller skidt med job

De fleste unge vælger job for at tjene penge, men mange unge vil slet og ret gerne prøve at have et arbejde. Et fritidsjob kan give unge viden om, hvordan tingene foregår på en arbejdsplads – og hvilke krav, der stilles. Man lærer noget, der kan bruges resten af livet, og det er ikke ualmindeligt, at fritidsjobbet kan være med til at give en læreplads, uddannelsesaftale eller job. Endelig kan et fritidsjob gøre det nemmere at tage stilling til, hvilken uddannelse man senere vil vælge.

Lektier, skole og fritid – alt skal ikke være arbejde

Der kan også være negative sider ved fritidsjobbet, som I er nødt til at drøfte. Det er ikke ualmindeligt, at fritidsjobbet er ensformigt, rutinepræget og trættende. Fritidsjobbet kan være ensomt – da fritidsjobbere ikke altid er en del af det kollegiale miljø, der er på en arbejdsplads.

Mange unge oplever, at fritidsjobbet går ud over samværet med vennerne og lektielæsningen. Dertil kommer, at unge med fritidsjob ofte vænner sig til et stort forbrug. Det kan være svært at skruer ned igen, hvis man senere skal leve af SU.

Derfor er der begrænsninger i antallet af timer, unge må arbejde. Du kan se en oversigt i Guide til fritidsjob, som fås hos din fagforening, i LO eller på www.jobpatruljen.dk.

Det kan være farligt ...

Børn og unge på fritidsjob er naturligvis ikke så erfarne som voksne, og de har ikke samme kendskab til, hvad der er farligt på arbejdspladsen, og hvordan de undgår skader.

Det er absolut ikke ufarligt for børn og unge at arbejde, og det er især lige efter, de unge er startet på en arbejdsplads, at ulykkerne sker.

Især inden for de første 14 dage på arbejdspladsen sker der mange ulykker. Ulykkerne sker typisk på grund af fejlagtig, mangelfuld eller ingen instruktion i, hvordan arbejdet skal udføres og det er derfor vigtigt at sikre sig, at den unge bliver ordentligt instrueret i arbejdet.

Det kan gå rigtig galt: Alene i løbet af fem år fra 2002 til 2007 døde 8 unge mellem 10 og 17 år som følge af arbejdsulykker. Hertil kommer flere hundrede alvorlige ulykker, der krævede behandling på hospitalet.

DET KAN VÆRE FARLIGT

Anmeldte arbejdsulykker for børn og unge (10-17 år) 2002-2007

Skadetype	10-12 år	13-14 år	15 år	16-17 år	I alt
Død		5	3		8
Amputation	1	2	4	40	47
Knoglebrud	3	48	62	332	445
Forstuvning	1	45	73	716	835
Sårskade	4	47	98	904	1053
Termisk skade		5	17	78	100
Bløddelsskade		20	30	305	355
Ætsning				23	23
Forgiftning			2	5	7
Uoplyst og andet	6	42	55	495	598

Kilde: Arbejdstilsynet

Der er et stort antal ulykker blandt unge fritidsjobbere, som aldrig anmeldes – heller ikke selvom det er arbejdsgiverens pligt at anmelde det til Arbejdstilsynet.

I arbejdsmiljøloven er der særlige regler om børn og unges arbejde. De er indføjet for at sikre børn og unge de bedste muligheder for et godt liv – ikke for at fjerne muligheden for et fritidsjob.

Reglerne omhandler for eksempel omgang med maskiner, brug af opløsningsmidler, tunge løft og alenearbejde i aften- og nattetimerne. Vær opmærksom på, at reglerne er forskellige, afhængigt af alder.

Du kan finde flere oplysninger i Guide til fritidsjob, der fås hos din fagforening, i LO eller på www.jobpatruljen.dk.

Børn mellem 13 og 15 år må kun have lettere erhvervsarbejde og arbejde med:

- Lettere arbejde inden for landbrug, gartneri, rideskoler med fodring, udmugning, pasning af mindre husdyr samt heste, lugning, bær- og frugtplukning, plantning, grønsagsopsamling samt lignende opgaver
- Lettere arbejde med modtagelse, sortering, optælling, prismærkning samt pakning af varer og emballage i butikker, supermarkeder og varehuse
- Lettere ekspedition i mindre forretninger, såsom kiosker, bagerbutikker og grøntforretninger
- Lettere rengøring, oprydning og borddækning
- Lettere manuel montering, dog ikke lodning og svejsning
- Lettere malearbejde, dog ikke sprøjtemaling
- Lettere manuelt arbejde, såsom ilægning i poser, kuverter og æsker, kontrol og pudsning af færdige produkter samt håndtering af rent vasketøj
- Lettere budtjeneste, herunder internt piccoloarbejde, og udbringning af aviser og reklamer samt salg af aviser og lignende
- Lettere arbejde med bogopsætning på biblioteker
- Lettere arbejde med desinfektion af ko-yvere og lignende med desinfektionsmidler og andre midler, der er godkendt til dette formål af Fødevederedirektoratet. Midlerne må ikke være færemærkede eller indeholde organiske opløsningsmidler.

Hvis du udfører arbejde, der ikke er på ovenstående liste, er det ulovligt. Der gælder dog særlige regler for deltagelse i kulturelle aktiviteter. Er du i tvivl, så kontakt eventuelt Fagbevægelsens Hotline på 8024 1010.

Arbejde

Arbejdsdreng m/k
 Arbejdsdreng ungarbejder m/k
 Arbejdsdreng m/k i byggeri
 Avisbud
 Bageri (ekspedition)
 Bageri (rengøring/pakning/opvask)
 Biografer
 Brødfabrik
 Butiksassistent
 Børnehave/vuggestue
 Cafeteria/grill/pizzeria
 Chokolade- og sukkervarer
 Flaskedreng m/k
 Fodboldspiller
 Frisør og Kosmetiker
 Hjemmeplejen
 Institution
 Kagefabrik
 Kantine (offentlig)
 Kontor /lager
 Kosmetiker
 Lagermedhjælper
 Landbrug/gartneri
 Maler
 Mejeri
 Opvasker
 Piccolo (biograf)
 Piccolo (hospital)
 Piccolo (hotel)
 Piccolo (kontor)
 Portør
 Reklameomdeler
 Rengøringsassistent/serviceassistent
 Rengøring (offentlig)
 Restaurant
 Sanitør
 Service- og tankstationer
 Servitrice/tjener
 Skotøjsfabrik
 Slagter
 Slagter (ekspedition)
 Stuepige m/k på hotel
 Tekstilfabrik
 Træindustri
 Ung i huset/børnepasser
 Vaskeri

Fagforening

3F
 Metal
 3F/TIB
 3F
 HK
 NNF
 3F
 NNF
 HK
 FOA
 3F
 NNF
 HK
 Spillerforeningen
 DFKF
 FOA
 FOA/SL
 NNF
 FOA
 HK
 DFKF
 3F/HK
 3F
 Malerforbundet
 NNF/DFF
 3F
 3F
 FOA
 3F
 HK
 FOA
 FOA
 3F
 3F
 DFF-S
 HK/3F
 3F
 3F
 NNF
 HK
 3F
 3F
 TIB
 FOA
 3F

Webadresse

www.3f.dk
 www.danskmetal.dk
 www.3f.dk/www.tib.dk
 www.3f.dk
 www.hk.dk
 www.nnf.dk
 www.3f.dk
 www.nnf.dk
 www.nnf.dk
 www.foa.dk
 www.3f.dk
 www.nnf.dk
 www.hk.dk
 www.spillerforeningen.dk
 www.dfkf.dk
 www.foa.dk
 www.foa.dk/www.sl.dk
 www.nnf.dk
 www.foa.dk
 www.hk.dk
 www.dfkf.dk
 www.3f.dk/www.hk.dk
 www.3f.dk
 www.maler.dk
 www.nnf.dk/www.dff-s.dk
 www.3f.dk
 www.3f.dk
 www.foa.dk
 www.3f.dk
 www.hk.dk
 www.foa.dk
 www.3f.dk
 www.3f.dk
 www.dff-s.dk
 www.hk.dk/www.3f.dk
 www.3f.dk
 www.3f.dk
 www.nnf.dk
 www.hk.dk
 www.3f.dk
 www.3f.dk
 www.tib.dk
 www.foa.dk
 www.3f.dk

**UNDER
SKRIFT
FORPLIGTER**

Ansættelseskontrakt

Undertegnede virksomhed (navn, adresse og CVR-nummer):

Ansætter hermed:

Adresse: _____ Postnr./by: _____

CPR-nummer: _____ Telefon: _____

Som beskæftiget fra den: _____ til den: _____

med følgende arbejde (titel, stilling eller jobkategori)

Adresse for arbejdssted:

Virksomheden er omfattet af overenskomst JA [] NEJ []

Mellem:

Opsigelse af denne kontrakt skal ske med følgende varsel for

Arbejdsgiver: _____ Arbejdstager: _____

Begyndelseslønnen er aftalt til:

Der er aftalt ferie med løn

Kr. _____ pr. time/dag/14 dage/måned

JA [] NEJ []

Tillæg pr. time for arbejde på særlige tider: _____

Lønnen er aftalt til udbetaling med flg. tidsfrister:

Hverdage efter kl. Kr.

Lørdage efter kl. Kr.

Søn- og helligdage Kr.

Den daglige eller ugentlige arbejdstid vil være:

Arbejdet kan medføre følgende ulykkes- eller sygdomsfarer:

Der er truffet følgende sikkerhedsforanstaltninger:

Eventuelle særlige bestemmelser/aftaler mellem arbejdsgiver og arbejdstager. Arbejdstager skal oplyses om alle væsentlige vilkår for ansættelsesforholdet:

På ovenstående vilkår forpligter vi os gensidigt til at overholde kontraktens bestemmelser:

Virksomheden:

Medarbejder:

Dato, underskrift

Dato, underskrift

Forældremyndigheden (hvis medarbej. er under 18 år):

**Husk at udlevere en kopi af
ansættelseskontrakten til medarbejderen**

Dato, underskrift

OPLYSNINGER

LO, Islands Brygge 32D, 2300 København S
Tlf. 3524 6000 – www.lo.dk

LO skolekontakt – www.ditjob.dk

Arbejdstilsynet, Postboks 1228, 0900 København C
Tlf. 70 12 12 88 – www.arbejdstilsynet.dk

Arbejdsskadestyrelsen, Sankt Kjelds Plads 11
2100 København Ø, Tlf. 72 20 60 00 - www.ask.dk

LO's Jobpatrulje – www.jobpatruljen.dk

Udgivet af LO Skolekontakt, 8. reviderede udgave, maj 2009
Grafisk design, Billedservice. Tryk: Silkeborg Bogtryk
Varenummer 5003